

EUROPEAN UNION

MISIJE EU

RAK

Konkretne rešitve za največje izzive

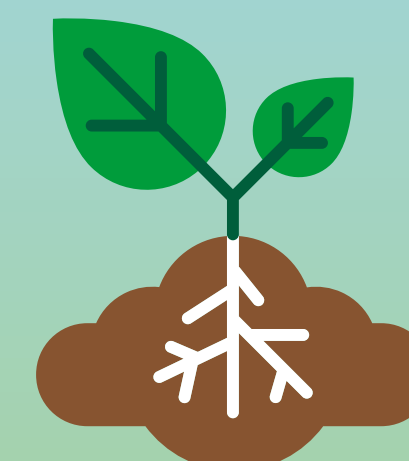
#EUmissions #HorizonEU #MissionCancer

EUROPEAN UNION

Kaj so misije EU ?

Evropska komisija je leta 2021 predstavila pet misiji EU – vključno z **misijo EU za boj proti raku**.

Misije EU so nove pobude, ki izvirajo iz programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa. **Misije bodo prinesle konkretne rešitve za največje izzive današnjega časa**, kot so boj proti raku, prilagajanje podnebnim spremembam, zaščita oceanov, morij in drugih voda, življenje v bolj zelenih krajih ter zagotavljanje bolj zdravih tal in živil.

Misije bodo vključevale **vse Evropejce na ravni EU ter nacionalnih, regionalnih in lokalnih ravneh**.

Gre za to, kaj lahko naredimo skupaj, da bomo oblikovali svet, v kakršnem želimo živeti.

EUROPEAN UNION

Splošni cilj misije za boj proti raku je, da bi do leta 2030 s preventivo in zdravili izboljšali življenja več kot 3 milijonov ljudi ter da bi tisti, ki jih rak prizadene, in njihove družine živeli dlje in bolje.

Misija bo to dosegla tako, da se bo osredotočila na štiri ključne cilje:

1 razumevanje raka in njegovih dejavnikov tveganja,

2 preprečevanje tistega, kar se lahko prepreči,

3 optimizacija diagnostike in zdravljenj,

4 podpora **kakovosti življenja** ljudi, ki živijo z rakom, in tistih, ki so rak preboleli; pri čemer bo zagotavljala enakovreden dostop za vse.

Ti cilji so celostno združeni v okviru misije za boj proti raku, da bi do leta 2030 izboljšali življenja in možnosti milijonov Evropejcev.

Boj proti raku v vseh pogledih

EUROPEAN UNION

Misije, ki sodelujejo

Pomembne **sinergije** povezujejo cilje misije EU za boj proti raku z drugimi misijami EU. Različnim misijam omogočajo, da se medsebojno krepijo in izboljšujejo rezultate. To še posebej drži, ko govorimo o **preventivi in izboljšanju kakovosti življenja**:

- 1** Prek misije za **podnebno nevtralna in pametna mesta** bodo omejitev uporabe avtomobilov v mestnih območjih, digitalizacija prevoznih operacij ali razvijanje javnega prevoza ter razvijanje boljših povezav za hojo in kolesarjenje prinesli bolj zdravo življenjsko okolje in bolj aktiven življenjski slog;
- 2** **Misija za oceane** bo preprečevanje raka podprla s preprečevanjem, zmanjševanjem, sanacijo in spremljanjem onesnaževanja v oceanu in drugih vodah;
- 3** **Misija za zdravje tal in hrano** bo s spodbujanjem čistega okolja, ekološkega kmetijstva, varne neonesnažene hrane in bolj zdrave prehrane poskrbela za boljšo kakovost vod in zraka ter zmanjšala onesnaženje živil s kemikalijami, kar je ključnega pomena za zmanjševanje raka;
- 4** Ključni cilji misije za **prilagajanje podnebnim spremembam** so izboljšanje kakovosti zraka, boj proti onesnaževanju zraka, izboljševanje kakovosti življenja in zaščita ranljivejših ljudi, vključno s tistimi, za katere obstaja večja verjetnost, da bodo zboleli za rakom.

Misija za boj proti raku pa bo posledično prispevala k temu, da bodo druge misije dosegle svoje cilje, in sicer prek ukrepov za trajnostna javna naročila (npr. za povečanje energetske učinkovitosti zdravstvenih storitev in prostorov) ter preprečevanjem onesnaženja živil in vode z zdravili/kemikalijami.

EUROPEAN UNION

Združevanje moči v boju proti raku

Misija EU za boj proti raku zagotavlja, da bodo **raziskave in razvoj tesno povezani z ukrepi politike**, ki jih zajema **Evropski načrt za boj proti raku**.

Misija bo Evropski načrt za boj proti raku podprla tako, da bo omogočala in spodbujala **nove pristope do raziskav in oblikovanja politik na tem področju**. S tem bomo zagotovili, da bo ukrepe, predlagane v okviru načrta, mogoče uspešno izvesti s **celostnim pristopom**, ki bo še povečal njihov vpliv.

Sekretariat misije za boj proti raku je v **stalnem dialogu tako z državami članicami kot tudi drugimi deležniki**:

- **MINISTRI ZA ZDRAVJE IN RAZISKAVE** se redno srečujejo v podskupini za raka usmerjevalne skupine za promocijo zdravja, preprečevanje bolezni in obvladovanje nenalezljivih bolezni;
- **KONTAKTNA SKUPINA DELEŽNIKOV**, ustanovljena v okviru platforme zdravstvene politike, združuje več kot 300 javnih in zasebnih subjektov. Je ključni element izvajanja misije, saj omogoča vključenost vseh deležnikov, ki predstavljajo neprekinjene raziskave, preprečevanje, diagnoze, zdravljenje, nego, okolje, prehrano, družbene vede, inženiring itd.

EUROPEAN UNION

Kakšne izzive predstavlja rak ?

VEČ KOT 2,7
MILIJONA LJUDI

V EU-27 vsako leto več kot 2,7 milijona ljudi
zboli za rakom, letno pa jih zaradi te bolezni
umre 1,3 milijona.

1,3 MILIJONA
UMRE

Zaradi staranja prebivalstva, nezdravega načina življenja ter drugih neugodnih dejavnikov tveganja in zdravja pričakujemo, da se bodo te številke v naslednjih letih občutno povečale.

Rak je breme tako za bolnike kot tudi za njihove družine in negovalce, pri čemer ima široke družbene posledice. Gospodarski stroški raka so leta 2018* znašali 199 milijard EUR, vključno s stroški za zdravstveno varstvo, izgubo produktivnosti in nepoklicno oskrbo.

*V celi EU 27, plus Islandija, Norveška, Švica in Združeno kraljestvo.

Poleg tega so v Evropski uniji velike neenakosti v smislu dostopa do presejanja za raka in zdravljenja raka.

EUROPEAN UNION

Rak in COVID-19: dvojni izziv

Družbeni vpliv raka se bo zaradi pandemije covida-19 še poslabšal.

Najprej zato, ker je pri rakavih bolnikih večje tveganje, da se razvijejo hude oblike covida-19.

Poleg tega pa so bile dejavnosti na področju obvladovanja raka, kot sta cepljenje in presejanje, zaradi pandemije okrnjene. To bo tudi v prihodnjih letih vplivalo na število ljudi, ki so bili cepljeni proti virusu hepatitisa B in humanemu papiloma virusu, in na število bolnikov, katerim so rak odkrili zgodaj in jih zdravili pravočasno, ter na kakovost življenja ter pričakovano življenjsko dobo bolnikov.

EUROPEAN UNION

Kako bo pomagala misija EU za boj proti raku ?

Misija bo z večplastnim pristopom znižala tako individualne kot tudi družbene stroške raka. Njeni cilji so zato:

1

Boljše razumevanje raka in vzrokov zanj: prek izboljšanih raziskav in pospešenega prehoda od raziskav do javne politike, da bi preprečili 40 % rakov

2

Zagotavljanje enakovrednega dostopa do diagnoze in zdravljenj: prek razvoja novih metod in tehnologij za presejanje in zgodnje odkrivanje, ki omogočajo manj invazivna zdravljenja, povečujejo možnost preživetja in izboljšujejo kakovost življenja;

3

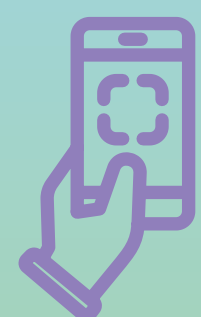
Izboljšanje življenja bolnikov med zdravljenjem in po njem: prek programov spremljanja za tiste, ki so preživelih raka, boljšega razumevanja in zagotavljanja rešitev za številne fizične in psihične stranske učinke in soobolevnost ter zmanjšanja stigmatizacije.

EUROPEAN UNION

Sodelovanje

Za misijo EU za boj proti raku sta potrebna podpora in sodelovanje vseh sektorjev in deležnikov, pri čemer se je treba osredotočiti na potrebe bolnikov, vsi vpleteni pa bodo imeli zasluge za njen uspeh. Pobude, ki bodo Evropejcem olajšale sodelovanje v misiji, so med drugim naslednje:

Mobilna aplikacija EU za preprečevanje raka – posreduje informacije o načinu izkoriščanja novega razvoja na področju personalizirane ocene tveganja za nastanek raka, usposablja ljudi, da poskrbijo za svoje zdravje;

Živi laboratoriji – ustvarjajo priložnosti za izboljšanje medsektorskih raziskav, izmenjave znanja in uporabe novih tehnologij;

Pobuda **The HealthyLifestyle4All** – spodbuja šport, telesno aktivnost in zdravo prehrano;

Direktiva o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja staršev in oskrbovalcev – uvaja dopust za nepoklicne negovalce in možnost ureditve prožnega delovnega časa za zmanjšanje pritiska na njihovo fizično, duševno in finančno stanje;

Podpiranje **oseb, ki so preživele raka**, pri vrnitvi na delo – zagotavljanje podpore EU za programe držav članic za prekvalifikacijo in izpopolnjevanje, ki osebam, ki so preživele raka, pomagajo pri ponovnem vključevanju na trg dela.

EUROPEAN UNION

Vključevanje državljanov

Misija upošteva poglede in potrebe državljanov, saj jih vključuje v zasnovo, izvajanje in presojo ukrepov misije, s čimer zagotavlja, da so v celoti slišani, zastopani in vključeni.

Različite aktivnosti kao što su radionice, ciljane skupine i ankete bit će usmjerene na građane različitih društvenih slojeva, uključujući mlade osobe, pacijente i njihove obitelji i njegovatelje te starije osobe. Kako bi se potaknulo sudjelovanje, svaka će aktivnost biti prilagođena svojoj specifičnoj publici i nacionalnom jeziku.

EUROPEAN UNION

Kaj se trenutno **dogaja** ?

Misija EU za boj proti raku je podprta s številnimi viri:

255 MILIJONOV EUR

Delovni načrt programa
Obzorje Evropa 2021–2022
štirim ciljem misije za boj
proti raku namenja 255
milijonov EUR;

V SKUPNI 1,25 MILIJARDE EUR

Finančna sredstva za Evropski načrt za boj proti raku: program EU4Health, v skupni vrednosti 1,25 milijarde EUR; program za digitalno Evropo, ki bo zagotovil do 250 milijonov EUR za projekte, povezane z rakom, in druge naložbe v digitalno zdravje; program Erasmus+; ukrepi Marie Skłodowska-Curie, ki bodo zagotovili do 500 milijonov EUR za projekte v zvezi z izobraževanjem, usposabljanjem in raziskavami na področju raka; ter nacionalni skladi in zasebne naložbe.

DELEŽNIKI

Namenska nacionalna središča misije za boj proti raku bodo prek političnega dialoga, vključenosti državljanov in dejavnosti ozaveščanja povezovala nacionalne, regionalne in lokalne organe z javnimi in zasebnimi deležniki.

EUROPEAN UNION

Še več kot raziskave in razvoj

Poleg financiranja raziskav so ključni ukrepi misije EU za boj proti raku naslednji:

1 Vzpostavitev **evropske pobude za razumevanje raka** (platforma UNCAN.eu) za podporo odkritij na področju onkološke oskrbe z združevanjem podatkov o raziskavah, bolnikih in drugih podatkov;

2 Ustanovitev **evropskega digitalnega središča za onkološke bolnike** za pomoč pri zagotavljanju personalizirane oskrbe rakavih bolnikov in oseb, ki so preživele raka, z izmenjavanjem podatkov in izkušenj;

3 Zagotavljanje boljšega dostopa do zdravljenja raka za bolnike in osebe, ki so preživele raka, prek **celovitih infrastruktur za boj proti raku**.

EUROPEAN UNION

Kaj smo do zdaj že dosegli
z različnimi projekti,
ki jih financira EU ?

CILJ: RAZUMEVANJE RAKA

BCAST

Projekt B-CAST, namenjen identifikaciji žensk z zmernim do velikim tveganjem za razvoj raka na dojkah, in sicer s povezovanjem genetskih informacij in informacij o življenjskem slogu. Ženske in zdravnike je opolnomočil z boljšim znanjem o različnih podvrstah raka dojke in jim posledično pomagal, da so lahko vzpostavili bolj individualizirane strategije za preprečevanje in zdravljenje.

<https://cordis.europa.eu/article/id/434351-tumour-goldmine-offers-fresh-insight-into-breast-cancer-subtypes>

PrECISE

PrECISE je razvil tehnologijo za računalniško napoved, ki uporablja molekularne in klinične podatke, da bi izboljšali naše razumevanje mehanizmov bolezni in zdravnike seznanili z najboljšimi strategijami za terapevtski poseg.

<https://precise-project.eu/>

EUROPEAN UNION

Kaj smo do zdaj že dosegli
z različnimi projekti,
ki jih financira EU ?

CILJ: PREVENTIVA

MyPEBS

MyPebS je druga največja študija za presejalne preglede raka dojke na podlagi tveganj na svetu. Strategije za personalizirano presejanje, na podlagi posameznih stopenj tveganja, bi morda lahko izboljšale razmerje med koristmi in škodo, ki jih prinaša presejanje (npr. zgodnejše odkrivanje raka in manj intenzivno zdravljenje pri ženskah z visokim tveganjem, manjše število lažno pozitivnih diagnoz in prediagnosticiranja pri tistih z manjšim tveganjem), ter povečale stroškovno učinkovitost za nacionalno zdravstveno zavarovanje.

<https://www.mypebs.eu/>

FORECEE

Projekt FORECEE je temeljil na tako imenovanih WID-testih (angl. women's cancer risk identification), iz katerih je mogoče predvideti tveganje za razvoj raka pri ženskah (rak dojke, jajčnikov, maternice in materničnega vratu). Raziskoval je najboljše načine za vključevanje teh WID-testov v obsežne in stroškovno učinkovite programe za presejanje in preprečevanje za celotno populacijo.

<https://cordis.europa.eu/project/id/634570>

EUROPEAN UNION

Kaj smo do zdaj že dosegli
z različnimi projekti,
ki jih financira EU ?

CILJ: DIAGNOZA IN ZDRAVLJENJE

ONCOBIOME

Partnerji programa ONCOBIOME, ki uporablja kohorte več kot 3000 rakavih bolnikov iz 10 držav, si prizadevajo, da bi odkrili mikrobiotske zapise, povezane s pojavom in prognozo raka ter odzivom na zdravljenje. Upati je, da bodo rezultati projekta pripeljali do novih diagnostičnih in prognostičnih testov za raka ter tudi posebej prirejenih prebiotikov in probiotikov za bolnike.

<https://www.oncobiome.eu/>

EUROSCARC

Cilj projekta EuroSARC so bile inovativne klinične študije, s katerimi bi spremenili klinično prakso za otroške in odrasle bolnike s sarkomi mehkih tkiv in kosti. Omogočil je razvoj edinstvenega portfelja kliničnih študij sarkomov in razvoj translacijskih raziskovalnih projektov, katerih cilj je bil identifikacija bioloških označevalcev za napoved in načinov delovanja testiranih zdravljenj.

<https://cordis.europa.eu/project/id/278742/reporting>

EUROPEAN UNION

CILJ: KAKOVOST ŽIVLJENJA

SurPass

V Evropi imajo osebe, ki so v otroštvu preživele raka, posebne zdravstvene težave tudi ko odrastejo, zato je dolgoročna nadaljnja obravnava ključnega pomena. Rešitev SurPass (Survivorship Passport) je bila razvita zato, da bi imeli bolniki, ki so preživeli bolezen, celovit pregled nad svojim zdravljenjem in personalizirana priporočila, zdravstveni strokovnjaki pa imajo tako zagotovljen dostop do vseh informacij, ki jih potrebujejo v primeru nadaljnjih zdravstvenih težav.

<https://siope.eu/activities/joint-projects/survivorship-passport/>

Kaj smo do zdaj že dosegli
z različnimi projekti,
ki jih financira EU ?

eSMART

Študija eSMART se je osredotočila na sistem za daljinski nadzor za simptome, povezane s kemoterapijo, pri bolnikih z različnimi vrstami raka v poznem stadiju V petih državah, kjer je potekala, je imela pozitiven vpliv na storitve in izide pri bolnikih, pri čemer so bolniki in strokovnjaki prejeli virtualna sredstva za dostop in obvladovanje simptomov med kemoterapijo v domačem okolju.

<https://www.strath.ac.uk/science/computerinformationsciences/esmart/>

#EUmissions #HorizonEU #MissionCancer